ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **S. S.,** zast. Mgr. Gabrielou Kopuletou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,** se sídlem Nad Štolou 936/3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 2. 2018, č. j. 29 Az 50/2016 - 39,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 2. 2018, č. j. 29 Az 50/2016 - 39, a rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2016, č. j. OAM-201/ZA-ZA04-ZA04-R2-2014, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Gabriele Kopuleté **se určuje** odměna za zastupování ve výši 10 200 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2016, č. j. OAM-201/ZA-ZA04-ZA04-R2-2014, jímž bylo ve věci mezinárodní ochrany rozhodnuto tak, že se stěžovatelce podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), tato ochrana neuděluje.

[2] Ze správního spisu postoupeného žalovaným byly zjištěny tyto podstatné skutečnosti. Dne 6. 5. 2014 podala stěžovatelka opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedla, že je ruské národnosti, ruské státní příslušnosti a dále, že je členkou církve svědci Jehovovi. Je svobodná, matka a bratr taktéž žádají v České republice o mezinárodní ochranu, otec žije v Rusku. Stěžovatelka není členkou žádné politické strany ani organizace a nikdy nebyla trestně stíhána. Stěžovatelka má nedokončené středoškolské vzdělání a nikdy nevykonávala žádné zaměstnání. Důvodem jejího odchodu z vlasti bylo její náboženské vyznání a matčin a bratrův zdravotní stav vyžadující operaci, přičemž jejího bratra v Rusku odmítali operovat. Stěžovatelka měla kvůli svému vyznání problémy ve škole a bylo jí vyhrožováno kvůli tomu, že s ostatními členy církve šířila víru po domech. Místo, kde se Jehovisté scházeli, nazvané Sál království, bylo vandaly několikrát poničeno. Věřícím bylo také mnohokrát vyhrožováno fyzickou likvidací a asi šedesát publikací svědků Jehovových bylo označeno za extremistickou literaturu. O těchto potížích zapříčiněným jejím náboženským vyznáním stěžovatelka během prvního řízení nehovořila, jelikož si myslela, že bude dostačující, když uvede pouze zdravotní důvody. Z vlasti stěžovatelka odcestovala nejprve autobusem z Vologradu do Moskvy a dále letecky přes Minsk do Prahy a následně autobusem do Bruselu, kde žije její dědeček. V Belgii požádala stěžovatelka společně s matkou a bratrem o mezinárodní ochranu, ale v rámci tzv. dublinského řízení byli po čtyřech měsících vráceni zpět do České republiky. O mezinárodní ochranu žádá, jelikož si zde chce dokončit střední školu, chce zde zůstat žít a pracovat jako kosmetička, Česká republika je pro žadatelku cílovou zemí. Z návratu do vlasti má obavy kvůli nedodržování ústavně zakotvené svobody vyznání a chování společnosti vůči svědkům Jehovovým, je přesvědčena, že by se opět setkala s problémy. Co se týče jejího zdravotního stavu, léčí se s epilepsií. O opakované žádosti stěžovatelky rozhodl žalovaný dne 10. 6. 2014 zastavením řízení, s tím, že neuváděla žádné nové skutečnosti, toto rozhodnutí následně soud zrušil a žalovanému uložil, aby se zabýval tvrzením o náboženském přesvědčení, což žalovaný v řízení vedeném pod č. j. OAM-201/ZA-ZA04-ZA04-R2-2014 učinil.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se stěžovatelka bránila žalobou u krajského soudu. Namítala, že správní orgán pochybil, když řádně nezjistil skutkový stav a nepřihlédl ke všem skutkovým okolnostem, a proto nesprávně aplikoval § 12 písm. b) zákona o azylu, když její tvrzení o obavách z pronásledování kvůli členství ve společenství svědků Jehovových považuje za účelová a údajné náboženské potíže mají dle správního orgánu sloužit jako „záložní“ důvod poté, co skutečný důvod odchodu z vlasti se v průběhu prvního řízení o udělení mezinárodní ochrany ukázal jako nedostatečný. Stěžovatelka také namítala porušení § 14 písm. b) zákona o azylu ve spojení s §§ 2, 3 a 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), které mělo spočívat v tom, že žalovaný nekonstatoval všechny důvody, jejichž relevance měla být posouzena, nedostatečně zjistil stěžovatelčinu osobní situaci a k posouzení zásadních důvodů si neopatřil potřebné podklady. Stěžovatelka dále vznesla v žalobě domněnku, že žalovaný nevycházel z řádně zjištěného skutkového stavu nutného pro řádné právní posouzení při rozhodování o udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu a neobstaral objektivní informace potvrzující či vyvracující závěr, že v případě návratu do vlasti by jí hrozilo nebezpečí vážné újmy.

pokračování

[4] Krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl rozsudkem ze dne 16. 2. 2018, č. j. 29 Az 50/2016 - 39. Soud konstatoval, že po přezkoumání věci soud považuje žalovaným vypořádanou otázku nových skutečností za vyčerpávající, zhodnocenou na základě objektivních, aktuálních a různorodých zdrojů. K žalobní námitce stěžovatelky ohledně nesprávné aplikace § 12 písm. b) zákona o azylu soud plně odkázal na vypořádání tohoto azylového důvodu v rozhodnutí správního orgánu. Krajský soud shledal obecně formulovanou námitku nedostatečných podkladů zcela lichou. Tvrzené závažnější problémy související s praktikováním náboženství, které jsou z pohledu azylové relevance pouze obecné, krajský soud považuje za zcela účelové; co se týče obav z pronásledování nebo vážné újmy z důvodu jejího náboženského vyznání, soud považuje tuto otázku, jak z pohledu § 12 písm. b), tak z pohledu § 14a odst. 2 zákona o azylu za dostatečně vypořádanou. Krajský soud se plně ztotožnil se závěrem správního orgánu, že z podkladů řízení nevyplynulo, že by se stěžovatelka stala terčem cíleného zájmu státních orgánů, tedy že by jí v případě návratu do vlasti hrozilo vážné nebezpečí, resp. že by se pouze kvůli její příslušnosti ke svědkům Jehovovým měla obávat hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

[5] V kasační stížnosti stěžovatelka tvrdí, že napadený rozsudek je nezákonný a nepřezkoumatelný. Stěžovatelka je přesvědčena, že újma, která jí v zemi původu hrozí, dosahuje intenzity pronásledování, neboť může mít důvodný strach o svůj život, zdraví i svobodu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, popřípadě, že jsou u ní dány důvodné obavy, že pokud by byla vrácena do vlasti, hrozí jí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu §14a téhož zákona. Stěžovatelka v kasační stížnosti dále upozornila na protichůdné názory Krajského soudu v Hradci Králové v rozsudku ze dne 31. 3. 2015 a v rozsudku ze dne 16. 2. 2018 ohledně situace a postavení svědků Jehovových v Rusku. Stěžovatelka se dále domnívá, že odůvodnění rozsudku krajského soudu je nedostatečné a má za to, že krajský soud v zásadě bez dalšího přejal argumentaci správního orgánu. Stěžovatelka je názoru, že žalovaný a následně i krajský soud se dopustili pochybení při výkladu hmotného práva; zejména § 12 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 4 zákona o azylu a § 14a téhož zákona, když žalovaný ani krajský soud neuznávají za vážnou újmu postoj a postihy státní moci ve vztahu ke svědkům Jehovovým v zemi původu stěžovatelky. Krajský soud dle stěžovatelky vycházel ze skutkového stavu, který žalovaný nezjistil dostatečně, a své rozhodnutí zatížil nepřezkoumatelností v otázce přezkumu důvodů pro neudělení azylu či doplňkové ochrany.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak rozhodnutí krajského soudu, byla vydána v souladu s právními předpisy. Žalovaný taktéž odkazuje na své vyjádření k žalobě. Důvody uvedené stěžovatelkou v druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany považuje žalovaný za účelové. Žalovaný má také za to, že stav věci, ze kterého vycházel, byl zjištěn zcela úplně a případ stěžovatelky byl posouzen ve všech souvislostech.

I. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu,* 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně,* 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] Stěžovatelka v zásadě namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku z důvodů nedostatečného odůvodnění, kdy měl krajský soud pouze převzít argumentaci žalovaného, a dále nezákonnost spočívající v nesprávném právním posouzení otázky. Stěžovatelka tedy namítá taková zásadní pochybení krajského soudu, která by mohla mít dopad do jejího hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[10] V logice uspořádání kasačního přezkumu se musel zdejší soud nejdříve zabývat námitkou vytýkající nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[11] Z judikatury Ústavního soudu [viz nález ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94 (N 34/3 SbNU 257), příp. nález ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 (N 85/8 SbNU 287)] plyne, že jedním z požadavků vyplývajících z práva na spravedlivý proces a z principů právního státu je povinnost soudů svá rozhodnutí řádně odůvodnit. Z odůvodnění soudního rozhodnutí musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Také zdejší soud ve svojí rozhodovací praxi vyslovil, že není-li z odůvodnění napadeného rozsudku zřejmé, z jakých důvodů soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v

pokračování

žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; zejména, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže bez dalšího odmítnout, ale musí uvést, v čem její nesprávnost spočívá (rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, a také rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52).

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že v souzeném případě úvaha krajského soudu výše uvedené předpoklady splňuje. Z napadeného rozsudku je zřejmé, z jakých důvodů dospěl krajský soud k závěru o nedůvodnosti žalobní argumentace stěžovatelky. Krajský soud v přezkoumávaném rozsudku vyložil svůj náhled na věc a uvedl, proč má za to, že žalovaný zjistil skutkový stav dostatečně. Správnost závěrů, k nimž krajský soud posléze dospěl, je již otázkou zákonnosti.

[13] Nejvyšší správní soud se zabýval námitkami ohledně správnosti úvah krajského soudu a nesprávného právního posouzení věci, jakož i nesprávným zjištěním skutkového stavu žalovaným, spadajícími do rámce přezkumu dle § 103 odst. 1 písm. a) a písm. b) s. ř. s.

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka již v žalobě namítala, že žalovaný v dané věci nesprávně interpretoval § 12 písm. b) zákona o azylu ve spojení s § 2 správního řádu, v důsledku čehož postupoval nesprávně při posouzení otázky, zda může mít stěžovatelka odůvodněný strach z pronásledování a zda jí hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu §14a téhož zákona Nesprávné posouzení mělo spočívat především v nedostatečném zjištění skutkového stavu. Z rozhodnutí žalovaného nebylo dle stěžovatelky zřejmé, jaké skutečnosti z informací o zemi původu žalovaný zjistil a proč je hodnotil takovým způsobem, že posouzení její žádosti vedlo k neudělení mezinárodní ochrany. Žalovaný se tak případem podrobně nezabýval a věc nesprávně posoudil. Stěžovatelka dále v žalobě uvedla, že má za to, že na základě informací o zemi původu jsou její obavy z pronásledování důvodné, žalovaný nehodnotil důkazy objektivně a přehlížel jejich celkové souvislosti.

[15] K této žalobní námitce krajský soud plně odkázal na rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2016, přičemž vyjmenoval podklady shromážděné ve správním spise týkající se politické a bezpečnostní situace v zemi původu stěžovatelky. Tvrzení stěžovatelky ohledně její příslušnosti ke svědkům Jehovovým vzal krajský soud z pohledu azylové relevance za pouze obecné a zcela zřejmě účelové; hodnocení situace společenství svědků Jehovových v Ruské federaci označil za velmi objektivní; konkrétní příslušníci společenství a konkrétní místní organizace v Ruské federaci se potýkají s různými těžkostmi, z čehož však dle krajského soudu nelze usuzovat, že konkrétně stěžovatelce hrozí pronásledování či vážná újma.

[16] Nejvyšší správní soud se v rámci vypořádání kasační stížnosti stěžovatelky podrobně zabýval informacemi o zemi původu, na které odkazuje žalovaný, jehož argumentaci převzali krajský soud.

[17] Ve výroční zprávě Komise Spojených států amerických pro svobodu vyznání ve světě za rok 2016 je mimo jiné uvedeno: „*Od září do prosince 2015 bylo na základě obvinění souvisejících s extremistickými texty trestně stíháno nejméně 35 jednotlivců a tři náboženské skupiny, což je oproti stejnému období roku 2014 prudký nárůst. Ve 34 z těchto případů uložily soudy pokutu a jeden svědek Jehovův byl na 6 dnů poslán do vězení; dva jednotlivci a jeden člen komunity svědků Jehovových byli zproštěni obvinění. Trestní stíhání v roce 2015 se v 19 případech týkala islámských textů nebo videí, 17 souviselo s texty svědků Jehovových…*“

[18] Informačně-analytické centrum SOVA ve své zprávě Svoboda svědomí v Rusku: Omezení a výzvy v roce 2015 v části zabývající se diskriminací náboženských organizací a občanů na podkladě jejich postoje k náboženství zmiňuje: „*Úřady, jak na federální, tak místní úrovni, se ve veřejných projevech uchylovaly k „protisektářské“ rétorice častěji než v předešlém roce… Diskriminační kampaň proti svědkům Jehovovým, která začala v roce 2009, pokračovala. Kromě shora zmíněného rušení místních organizací obviňovaných z extremismu zatýkali příslušníci policie po celý sledovaný rok v různých regionech kazatele této organizace…Je nám známo nejméně devět případů, kdy byli věřící za rozšiřování zakázané náboženské literatury pokutováni…V Rostsovské oblasti dostali dva misionáři, kteří kázali a rozdávali náboženskou literaturu na ulici, každý zvlášť pokutu ve výši 20 000 rublů podle ustanovení správního řádu, části 2, paragrafu 20.2 – který pojednává o konání veřejné akce bez řádného oznámení úřadům…Ve městě Krymsk v Krasnodarském kraji rozbili policisté za pomoci kozáků třídenní shromáždění svědků Jehovových. Na stadionu, kde se akce konala, byla přerušena dodávka elektrického proudu a kozáci zasypali věřící kameny.*“ Tatáž zpráva obsahuje také část věnovanou nedostatečné ochraně před pomluvami a útoky: „*Zaznamenali jsme nejméně 22 případů, kdy byli jednotlivci zraněni při útocích, jejichž základní příčiny byly náboženské povahy. Počet zraněných je podstatně vyšší než v roce 2014 (15). Počet útoků proti svědkům Jehovovým se zvýšil; obdobně jako v předchozích letech se jejich misionáři stávali pravidelně oběťmi napadení ze strany agresivních občanů…Jeden obyvatel Kosmonolsku na Amuru střílel na kazatele a poranil mu hrudník. Ve Volgodonsku muž uhodil 75letou kazatelku do hlavy, mrštil jí proti stěně výtahu a kopnul ji…čtyři ženy, které konaly podomní misionářskou činnost v obytných blocích v Pervouralsku a v Samaře, musely po útocích místních obyvatel vyhledat lékařské ošetření. Ve vesnici Kostino-Otdělec ve Voroněžské oblasti zbil jeden kozák misionářku bičem. V Moskvě vystřelil kolemjdoucí muž několikrát na stojan vedle svědka Jehovova a jeden obyvatel činžovního domu, kterého navštívili svědci Jehovovi, nastříkal misionářce do očí pepřový sprej. Ta pak musela být ošetřena zdravotníky…V mnoha případech se sice napadené osoby obrátily na policii, avšak tresty za tyto útoky byly spíše výjimkou než pravidlem.*“ Informačně analytické centrum SOVA na postihy svědků Jehovových ze strany státní moci odkazuje i ve zprávě Svoboda svědomí v Rusku: Omezení a výzvy v roce 2014: „*Nicméně, stejně jako v předchozích letech se svědkové Jehovovy setkávali s diskriminací nejčastěji tehdy, když kázali dům od domu. Konkrétně policie zatkla kazatele v Moskvě* (následuje výčet mnoha oblastí)…*Bylo pravidlem, že zatčené osoby byly přivedeny na policejní stanici, tam byly zapsány údaje z jejich cestovních pasů… a zatčení byli vyslechnuti. V několika případech byly zaznamenány správní přestupky…V Tverské oblasti se*

pokračování

policisté a příslušníci útvaru Center E (protiextremistický odbor Ministerstva pro vnitřní záležitosti) pokusili přerušit bohoslužbu svědků Jehovových s tím, že mají informaci, že v budově je bomba. Budova, kde se bohoslužba konala, byla obklíčena kordonem policistů. Příslušníci orgánů pověřených vymáháním zákonnosti nicméně počkali, dokud bohoslužba neskončila, a teprve potom kontrolovali doklady jejich účastníků. Pokusy orgánů pověřených vymáháním zákonnosti narušit konání náboženských akcí byly hlášeny také z Kračeva v Brjanské oblasti, z Labinska v Krasnodarské oblasti a ze Samary."

[19] Nejvyšší správní soud dále odkazuje na výňatek ze zprávy organizace Fórum 18 nazvané Rusko: Soudní procesy s muslimy a svědky Jehovovými pokračují: *„Po četných odkladech bylo 18. března* (2015) *u Městského soudu v Taganrogu zahájeno obnovené soudní řízení s 16 členy svědků Jehovových, kteří byli obviněni z „pokračování činnosti extremistické organizace" poté, co byla jejich komunita v roce 2009 zrušena...Čtyři z těchto 16 svědků Jehovových byli v červenci 2014 odsouzeni podle trestního řádu, § 282.2 část 1 („Organizování extremistické činnosti") a § 150, část 4 („Zapojování nezletilých osob do trestné činnosti"). Další tři z nich byli odsouzeni podle trestního zákoníku, § 282.2, část 2, za méně závažný trestný čin účasti na „extremistické" činnosti...Odsouzení se dopustili „zločinu" tím, že se setkávali za účelem modliteb a studia Bible."*

[20] Ve zprávě organizace Fórum 18 ze dne 28. srpna 2015 Rusko: Další případy nucené likvidace, zabavování bohoslužebných míst je uvedeno následující: *„Přibližně 100 členům komunity svědku Jehovových v Abinsku v Krasnodarské oblasti na jihu evropské části Ruska hrozí riziko trestního stíhání v případě, že budou pokračovat v setkávání za účelem výkonu svých práv na svobodu vyznání. Nejvyšší soud Ruské federace totiž potvrdil nucené zrušení této komunity...Tato komunita byla nucena čelit prohlídkám, které považovala za nezákonné, zabavování náboženských publikací a také pokutě, kdy dvěma jejím členům byla uložena pokuta a další „byl podroben bití a tvrdému psychologickému nátlaku" ze strany policie."* O dalších postizích členů náboženské komunity informuje i zpráva téže organizace z 27. července 2018 Rusko: Zakázat náboženské texty je snadné, opačně už to neplatí: *„Tři brožury svědků Jehovových, které byly ze seznamu vyňaty v roce 2014 a 2015, nebyly prozatím opět zakázány. Více než 60 textů svědků Jehovových však i nadále na federálním seznamu zůstává. Odvolání proti jejich označení za „extremistické" před nabytím platnosti daného rozhodnutí nebo i poté jsou zřídka úspěšná. Osoby, které mají v držbě zakázanou náboženskou literaturu, jsou často pokutovány."*

[21] V této souvislosti je třeba připomenout ustálenou judikaturu zdejšího soudu, podle níž je pronásledování zmiňované v § 2 odst. 4 až 7 a § 12 písm. b) zákona o azylu, ve znění účinném ke dni rozhodnutí, nutno vykládat konformně s kvalifikační směrnicí (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98, publ. pod č. 1913/2009 Sb. NSS).

[22] Definici pronásledování je ve Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (dále „kvalifikační směrnice") věnován čl. 9, který zní následovně:

„Akty pronásledování

1. Za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy je považováno jednání, které je
a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit nebo
b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

2. Za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání:
a) použití fyzického nebo psychického násilí, včetně sexuálního násilí;
b) právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem;
c) nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání;
d) odepření soudní ochrany, které vede k nepřiměřenému nebo diskriminačnímu trestu;
e) trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2;
f) jednání namířená proti osobám určitého pohlaví nebo proti dětem.“

[23] Tedy i v případě, že skutečnosti tvrzené stěžovatelkou při pohovoru a skutečnosti vyplývající ze zpráv o zemi původu, žalovaný posoudil tak, že žádná ze zjištěných skutečností sama o sobě nedosahuje intenzity pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice, bude třeba posoudit žádost stěžovatelky rovněž z hlediska čl. 9 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice, tj. odpovědět na otázku, zda souběh různých opatření je *v součtu* dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným tomu, který je uveden v čl. 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice. Souběh různých opatření, která sama o sobě nestačí k naplnění definice pronásledování, nicméně ve svém součtu dosahují intenzity pronásledování, se označují jako „pronásledování na kumulativním základě“ (k „pronásledování na kumulativním základě“ srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007 - 129, či rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS).

[24] Nejvyšší správní soud v této souvislosti podotýká, že v projednávané věci se žalovaný ani krajský soud otázkou intenzity kumulativního působení jednotlivých represivních opatření a hrozeb namířených proti stěžovatelce dosud nezabývali. Žalovaný svým výkladem informací o zemi původu posoudil skutkový stav neúplně. V odůvodnění svého rozhodnutí odkazoval na výňatky zpráv, které však svědčily především závěru, že stěžovatelce jak pronásledování, tak vážná újma v případě návratu do Ruska nehrozí. Nejvyšší správní soud citoval výše výňatky ze zpráv o zemi původu, ze kterých dále uvádí příklad některých opatření, která by v souběhu s dalšími mohla odůvodnit závěr o pronásledování na kumulativním základě.

[25] Stěžovatelka při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že vykonávala misijní činnost; obcházela domácnosti s dalšími členy komunity svědků Jehovových, v několika případech se setkala s výhružkami a agresivním chováním vůči své

osobě. Z výše citovaných zpráv vyplývá, že v obdobných případech se misionáři stali terči závažných násilných útoků, přičemž při oznámení policii, jakožto státnímu orgánu, nebyli pachatelé ve většině případů vůbec potrestáni (viz čl. 9 odst. 2 písm. a) kvalifikační směrnice). V jiných případech policie misionáře, kteří kázali dům od domu, zatkla, předvedla na stanici a vyslechla (viz čl. 9 odst. 2 písm. b) kvalifikační směrnice). Osoby, které se setkávaly za účelem bohoslužby, byly na rozkaz policie napadeny kameny, doslova „zasypány". Vzhledem k vládní rétorice, která je vůči svědkům Jehovovým srovnatelná napříč celou Ruskou federací, nelze s určitostí vyloučit, že by obdobným způsobem byla diskriminována při výkonu svého práva na svobodu vyznání také stěžovatelka.

[26] Z výše uvedených důvodů v uvedeném rozsahu shledal Nejvyšší správní soud kasační námitku stěžovatelky ohledně pochybení při posouzení skutkového stavu žalovaným a následně i krajským soudem důvodnou. Žalovaný se tak bude muset v dalším řízení zabývat relevantními skutečnostmi, které vycházejí ze zpráv o zemi původu a současně aplikovat na posuzovanou věc čl. 9 kvalifikační směrnice a dovodit, zda stěžovatelce v zemi původu nehrozí pronásledování na kumulativním základě.

[27] Nejvyšší správní soud naopak nepřisvědčuje námitce stěžovatelky ohledně způsobu provedení pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kvůli kterému měl být skutkový stav zjištěn neúplně. Ke způsobu vedení pohovoru se zdejší soud vyjadřoval například v rozsudku ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89: *„Vede-li úředník pohovor v obecné rovině, aniž by požadoval od žadatele o azyl konkrétnější informace, jedná se podle názoru Nejvyššího správního soudu o porušení povinnosti ministerstva zjistit přesně a spolehlivě skutkový stav věci tak, jak to stanoví § 23 zákona o azylu. Vyskytne-li se při pohovoru určitá okolnost, která by nasvědčovala tomu, že stěžovatel mohl být pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod nebo má odůvodněný strach z pronásledování státní mocí z důvodů stanovených v § 12 zákona o azylu, je povinností žalovaného vést pohovor tím směrem, aby jeho výsledek byl dostatečně konkrétní pro potřeby udělení azylu."* Pohovor vedený se stěžovatelkou nelze označit za vedený pouze v obecné rovině, stěžovatelce byly kladeny otázky, které se týkaly jejího náboženského přesvědčení, a na její odpovědi bylo reagováno doplňujícími otázkami směřujícími ke konkrétním negativním zkušenostem stěžovatelky jakožto členky náboženské komunity. Výsledek pohovoru tak je možné považovat za dostatečně konkrétní.

II. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost v rozsahu výše uvedeném důvodnou; v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. proto zrušil rozsudek krajského soudu. Zruší-li přitom Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může Nejvyšší správní soud sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke

zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2016, č. j. OAM-201/ZA-ZA04-ZA04-R2-2014, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[29] Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud v případě, že zruší rozsudek krajského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného správního orgánu, povinen rozhodnout o celkových nákladech řízení (o kasační stížnosti i o žalobě). O náhradě nákladů soudního řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný správní orgán, který neměl z celkového pohledu v soudním řízení před Nejvyšším správním soudem ani před krajským soudem úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšnou stěžovatelku – žalobkyni, v jejím případě nebylo prokázáno, že by jí v souvislosti s řízením před soudy obou stupňů nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto v jejím případě rozhodl tak, že se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[30] Krajský soud stěžovatelce k její žádosti ustanovil zástupkyni z řad advokátů; její odměnu v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 9 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Ustanovené advokátce náleží odměna za zastupování v řízení o žalobě ve výši 2 x 3100 Kč za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a podání doplnění žaloby [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 2 x 300 Kč za dva úkony právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 6800 Kč. V řízení o kasační stížnosti náleží advokátce odměna za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) v celkové částce 3100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 1 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky), celkem tedy 3400 Kč. Ustanovené advokátce se tedy přiznává odměna v celkové výši 10 200 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 25. října 2018

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu